

การแพร่กระจาย มิวแทนส์ สเตร็ปโตค็อกไค จากมารดาหรือผู้ดูแล สู่ทารกและเด็กเล็กในเขตท้องถิ่นทุรกันดารของประเทศไทย

Mutans Streptococci Transmission from Mothers or Caretakers to their Children in Rural Remote Area of Thailand

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือ เพื่อศึกษาการแพร่กระจายของ มิวแทนส์ สเตร็ปโตค็อกไค ในช่องปากของมารดาหรือผู้ดูแลไปสู่ทารกและเด็กเล็กในชุมชน ทุรกันดารของประเทศไทย โดยทำการศึกษาในมารดาหรือผู้ดูแลทารกและเด็กเล็ก จำนวน 125 คน และในทารกและเด็กเล็กในความดูแล จำนวน 149 คน เก็บ ตัวอย่างน้ำลายเพื่อหาปริมาณ มิวแทนส์ สเตร็ปโตค็อกไค จากมารดาและผู้ดูแลเด็ก โดยใช้วิธี Spatula จากทารกและเด็กเล็กโดยใช้ไม้พันสำลี (swab) ผลการศึกษาพบว่ามารดาหรือผู้ดูแลเด็กในจังหวัดน่านและประจวบคีรีขันธ์มีปริมาณ มิวแทนส์ สเตร็ปโตค็อกไค ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ส่วนในกลุ่มทารกหรือเด็กเล็กพบว่าในจังหวัดน่านและประจวบคีรีขันธ์มี ทารกหรือเด็กเล็กที่มีปริมาณเชื้อในระดับปานกลางและต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) มารดาหรือผู้ดูแลเด็กในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จัดว่ามีความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อสูงกว่ามารดาหรือผู้ดูแลเด็กในจังหวัดน่าน มารดา หรือผู้ดูแลเด็กที่มีปริมาณเชื้อในน้ำลายระดับสูงจะพบมีทารกหรือเด็กเล็กในความ ดูแลที่มีเชื้อในระดับสูงร้อยละ 72.72 ในขณะที่มารดาหรือผู้ดูแลเด็กที่มีปริมาณเชื้อ ในน้ำลายระดับต่ำจะมีทารกหรือเด็กเล็กในความดูแลที่มีเชื้อในระดับสูงเพียงร้อยละ 39.00 จากการศึกษาสรุปได้ว่ามารดาหรือผู้ดูแลเด็กเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค ฟันผุที่สำคัญไปสู่ทารกหรือเด็กเล็กในความดูแล ดังนั้นการลดปริมาณเชื้อในน้ำลาย มารดาหรือผู้ดูแลเด็กจึงเป็นวิธีการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อที่มีประสิทธิภาพใน การป้องกันการเกิดโรคฟันผุที่จะเกิดขึ้นในเด็ก

รหัสคำ : มิวแทนส์ สเตร็ปโตค็อกไค, มารดา, ทารก

สร้อยศิริ ทวีบุรณ์*

บุญนิษฐ์ ทวีบุรณ์*

ศิริรักษ์ นครชัย**

สุรินทร์ สุอำพัน***

สมศักดิ์ จักรไพลวงศ์****

*ภาควิชาจุลชีววิทยา

**ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก

***ภาควิชาสรีรวิทยาและชีวเคมี

****โครงการหน่วยทันตกรรมพระราชทาน
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี

Abstract

The aim of this study was to investigate the transmission of oral mutans streptococci (MS) from mothers or caretakers to their children in the rural remote area of Thailand. 125 mothers or caretakers, and 149 children living in Nan and Prachuob Kerekan provinces were included in this study. Saliva samples were collected for MS counts from mothers and caretakers by spatula method, and those collected from children by cotton swab. Results showed that mothers or caretakers in Nan and Prachuob Kerekan had significant differences of all levels of MS, i.e., high, moderate and low. In children the differences were observed in moderate and low levels. Mothers or caretakers in Prachuob Kerekan province had higher risk for MS transmission than those in Nan province. Mothers or caretakers who had high MS level had 72.72% of their children with high MS level, but those who had low MS level had only 39.00% of their children with high MS level. It can be concluded that mothers or caretakers with high salivary MS level may be the reservoir of MS that can transmit the bacteria to their children. Therefore, mothers or caretakers should be focused for interventions that aim to prevent early childhood caries.

Key words : mutans streptococci, mother, children

Sroisiri Thaweboon*

Boonyanit Thaweboon*

Siriruk Nakornchai**

Surin Soo-Ampon***

Somsak Chuckpaiwong****

**Department of Microbiology*

***Department of Pediatric Dentistry*

****Department of Physiology and
Biochemistry*

*****H.R.H. Princess Maha Chakri*

*Sirindhorn's Dental Mobile Unit Project
Mahidol University*